

نکته

صنعت اجازه رشد می‌خواهد

ابراهیم جمیلی

رئیس هیئت مدیران شرکت صنایع معدنی ایران

در شرایط کنونی باید به این مسأله بیندیشیم بزرگترین مشکلی که صنایع مختلف با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند، چیست و اینکه چه باید کرد تا رشد سالانه ۸٫۵ درصدی که برای صنعت در برنامه هفتم توسعه در نظر گرفته شده، محقق شود؟ پاسخ این است اساساً رسیدن به رشدی که دولت سیزدهم در سال‌های این برنامه میان‌مدت پیش‌بینی کرده، بدون برنامه امکان‌پذیر نیست. نقش صنعت در اقتصاد ایران بسیار تعیین‌کننده است. صنعت اجازه رشد می‌خواهد و برای اینکه صنعت رشد کند باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنیم که برق آن در فصل تابستان قطع نشود و گاز در زمستان.

اگر بخواهیم به فکر تولید باشیم باید به تولید باکیفیت و صادرات مازاد آن بیندیشیم. اگر بخواهیم مراقب تولید باشیم باید به آن به مثابه یک کودک بنگریم تا دچار مشکل نشود. از سوی دیگر، اگر رشد ۸٫۵ درصدی برای بخش صنعت در برنامه هفتم توسعه در نظر گرفته شده، باید دید این رشد برای چه صنایعی پیش‌بینی شده و همین صنایع باید تقویت شوند. به نظر من، بیشترین نیاز به تقویت در شرایط فعلی، در حوزه صنعت و معدن است؛ پس از آن باید به حوزه خدمات فنی و مهندسی ورود کنیم. اگر این دورا به خوبی حرکت دهیم و تقویت کنیم، باید کیفیت و قیمت تمام‌شده آن‌ها نیز با دنیا رقابتی باشد.

همچنین باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی و مدیریت شود که زمان مدیران صنعتی در حوزه تولید، صرف رفع و رجوع مشکلات پیش‌افتاده نشود تا بتوانند در بهترین و سریع‌ترین زمان ممکن نسبت به حل مشکلات صنعت خود اقدام کنند. بنابراین اگر صاحب صنعتی موضوعی را استعلام می‌کند، نباید شش ماه طول بکشد تا جواب یک استعلام بگیرد. از سوی دیگر، یکپارچه‌سازی و پنجره واحد عملیاتی نشده و در این میان برخی مدیران، مسئولیت کار خود را برعهده نمی‌گیرند و آن را بر گردن سایر دستگاه‌ها می‌اندازند. اما همه باید تلاش کنیم تا با افزایش تولید ابتدا نیازهای داخلی تأمین شود و سپس به فکر صادرات مازاد تولید باشیم. در این راستا باید روی صنایعی سرمایه‌گذاری کنیم و اولویت سرمایه‌گذاری با صنایعی باشد که ارزش افزوده بیشتری ایجاد می‌کنند. بنابراین در وهله نخست باید بینیم چه صنعتی، در چه استانی و در چه شرایط جغرافیایی می‌تواند بازدهی بیشتری داشته باشد؛ چرا که زمان و سرمایه کمی در اختیار داریم و نمی‌توانیم وقت‌مان را از دست و منابع را هدر بدهیم. زمانی برای آزمون و خطا وجود ندارد. باید اعتماد دولت به بخش خصوصی و اعتماد بخش خصوصی به دولت ترمیم شود و هر دو باید به گونه‌ای حرکت کنند که به رشد متعاری مشخص شده، برسیم.

در این بین، کمبود نقدینگی به عنوان یک درد کهنه در میان صنعتگران وجود دارد. امروز با توجه به افزایش قیمت‌ها، کمبود نقدینگی بیشتر برجسته شده است. نقش امروز ما باید این باشد که در بازار آرامش ایجاد کنیم. اگر آرامش داشته باشیم کمبود نقدینگی هم کاهش می‌یابد. با التیاب بازار، کمبودها خودبه‌خود بیش‌ازپیش عیان می‌شود و این زنجیره خودبه‌خود به همه سرایت خواهد کرد. نتیجه این می‌شود که تورم به وجود خواهد آمد و هیچکس نمی‌تواند به موقع تولید کند. مصداق بارز آن وضعیت کنونی خودروسازان است که بسیاری از خودروهای آن‌ها با مشکل کمبود قطعه مواجه شده و نیمه‌تمام باقی مانده است.

گفت‌وگو

فرانک جوادی

رئیس هیئت مدیران شرکت صنایع معدنی ایران

رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران در گفت‌وگو با آتی‌هنو درباره بزرگترین مشکلی که در حال حاضر صنایع مختلف با آن مواجه هستند گفت: «رشد در بخش صنعت در سال گذشته نسبت به سال‌های قبل از آن بیشتر بوده و باید این نکته را به عنوان یک ویژگی مثبت مورد توجه قرار داد که باعث خوشحالی جامعه صنعتی در کشور شده است.» عبدالوهاب سهل‌آبادی افزود: «یکی از دلایلی که صنایع مختلف توانسته‌اند این رشد را در حوزه صنعت رقم بزنند، این بود که پیش از این مواعی بر سر راه تولید قرار داشت اما در سال گذشته این مواعی رفع شدند. به عنوان مثال بانک‌ها مسائلی ایجاد کرده بودند یا قوانین و مشکلاتی که از طریق قوه قضاییه برای تولیدکنندگان به وجود آمد اما در سال گذشته بسیاری از این مواعی رفع شدند و قوه قضاییه در قالب ستاد تسهیل حل این مشکلات را پیگیری کرد. به همین دلیل بسیاری از واحدهای تولیدی را، راکد، فعال شدند، به تولید بازگشتند و اشتغال آفرینی کردند. در این زمینه می‌توان به فعال شدن برخی صنایع در استان اصفهان اشاره کرد.»

معضل گران شدن زمین در شهرک‌های صنعتی

رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران درباره برخی مشکلات پیش روی صنعتگران و تولیدکنندگان، گفت: «امروز در حوزه صنعتی یک مشکل بزرگ در حوزه توسعه صنایع وجود دارد و آن این است که قیمت زمین در شهرک‌های صنعتی گران‌تر از گذشته شده و با افزایش قیمت مواجه شده است. البته چاره‌ای نیست؛ چرا که قیمت زیرساخت‌ها افزایش

گزارش

محبوبه نقره‌خامه

رئیس هیئت مدیران شرکت صنایع معدنی ایران

آمارهای منتشر شده از سوی بانک مرکزی گویای این است که در ۹ ماهه اول سال ۱۴۰۱ شاخص تولید ۲۳ گروه صنعتی در مقایسه با ۹ ماهه اول سال ۱۴۰۰ افزایش داشته و تنها شاخص تولید در گروه «تولید داروها و فرآورده‌های دارویی شیمیایی و گیاهی» کاهش ۸٫۲ درصدی داشته است. همچنین در این مدت «تولید سایر وسایل نقلیه» با افزایشی ۲۸٫۵ درصدی بیشترین میزان افزایش را تجربه کرده است. جدول یک تغییرات تولید در

پیدا کرده است. در این زمینه واحدهای تولیدی و صنایعی که نیاز به توسعه بیشتر دارند، با مشکل مواجه شدند. یکی دیگر از مشکلات فعلی پیش پای فعالان صنعتی رشد قیمت نهاده‌های تولید و انرژی مانند آب، برق و گاز است.» سهل‌آبادی ادامه داد: «جامعه صنعتی در چنین شرایطی در فصل تابستان با مشکل قطعی برق مواجه می‌شوند؛ چرا که دولت می‌خواهد برق را برای مصارف مسکونی تأمین کند و در فصل زمستان همین مشکل در زمینه تأمین گاز برای برخی صنایع به وجود می‌آید. این معضلی است که دولت باید به آن فکر کند و تدبیری بیندیشد تا ما امسال و در سال‌های آینده با این مشکل مواجه نشویم؛ چرا که وجود چنین مشکلاتی باعث ضربه خوردن به تولید می‌شود. باید توجه داشت صنایع انرژی‌بر جزو صنایع مهم در کشور هستند و با مشکلات بسیاری در این شرایط مواجه می‌شوند.» او بایبان اینکه دولتمردان باید تدابیری برای فعالان صنعتی در حوزه بانکی و تسهیلات بانکی ایجاد کنند، گفت: «در شرایط کنونی صنایع مختلف برای تأمین نقدینگی و سرمایه در گردش با مشکل مواجه هستند و دولت بانک‌ها باید به میدان بیایند تا صنایعی که نیازمند سرمایه هستند، بتوانند مشکل خود را از این طریق حل کنند. اگر این اتفاق رخ دهد صنایع مختلف می‌توانند در آرامش برنامه‌های خود را پیش ببرند و اشتغال‌شان را حفظ کنند. یکی دیگر از مشکلات بزرگی که امروز در میان صنایع مختلف وجود دارد، در حوزه ارزی است. نوسانات نرخ ارز همواره سرمایه در گردش کارخانه‌ها و صنایع را کاهش داده و تهدید می‌کند. همین مسأله سبب می‌شود تا قیمت تمام شده تحت تأثیر قرار گیرد و افزایش یابد. از سوی دیگر، تعهدات تولیدکنندگان؛ به ویژه در حوزه صادرات در شرایط نوسانات ارزی با مشکل مواجه می‌شوند.»

لزوم چاره‌اندیشی برای نوسانات ارزی

رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران افزود: «تولیدکنندگان

رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران

وضعیت صنعت کشور بهبود یافته است

سال گذشته وضعیت در این بخش بهبود یافته است. به مناسبت فرا رسیدن روز صنعت با عبدالوهاب سهل‌آبادی به گفت‌وگو نشستیم که در ادامه می‌خوانید.

مبنی بر اینکه در شرایط کنونی چه راهکاری برای افزایش سرمایه در گردش و نقدینگی تولیدکنندگان و صاحبان صنایع وجود دارد و آیا می‌توان به فکر جذب سرمایه خارجی بود؟ گفت: «تجربه نشان داده ما هنوز نتوانسته‌ایم آن طور که باید سرمایه خارجی جذب کنیم و سرمایه‌گذار خارجی موفق در ایران داشته باشیم. سرمایه‌گذاران خارجی نیز به دلیل شرایط اقتصادی که امروز بر کشور ماحکم شده، تمایل چندانی برای حضور در بازار ایران و سرمایه‌گذاری در صنایع مختلف ندارند، بنابراین بهتر است بانک‌ها بیش‌ازپیش با تولیدکنندگان همراهی کنند و به کمک صنعت بیایند؛ چرا که صنایع نیز در این سال‌ها ثابت کردند که پول و سرمایه بانک‌ها را بازگردانده‌اند. در نتیجه ما باید به سرمایه‌گذاری داخلی بیش از گذشته تکیه کنیم.»

در شرایطی که نوسانات ارزی وجود دارد، نمی‌توانند برنامه‌ریزی کنند، متعهد شوند کالایی را صادر کنند و بتوانند به تعهدات خود عمل کنند. اینها جزو مشکلاتی است که امروز صنایع مختلف با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند. مسئولان باید به فکر چاره‌ای برای حل آنها باشند تا همان‌طور که در سال گذشته در حوزه صنعت، رشد و افزایش مناسب نسبت به سال‌های گذشته داشتیم، بتوانیم این روند را در سال جاری و سال‌های پیش رو که در برنامه هفتم توسعه به آن اشاره شده، ادامه دهیم.» سهل‌آبادی با اشاره به اینکه رشد اقتصادی در حوزه صنعت سبب افزایش اشتغال در کشور می‌شود و می‌تواند رشد اقتصادی را در سایر بخش‌ها نیز رقم بزند، گفت: «البته کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش مشکلی است که صنایع مختلف در طول سالیان و دهه‌های گذشته با آن روبه‌رو بوده‌اند؛ چرا که افزایش نرخ ارز و پایین آمدن ارزش پول ملی باعث شده نقدینگی تولیدکنندگان و صنعتگران ماکاهش یابد. در این زمینه بانک‌ها باید بیش‌ازپیش به تولیدکنندگان کمک کنند. اما در شرایط کنونی سودهای بانکی با جرائمی که از تولیدکنندگان گرفته می‌شود (و بعضاً تا ۲۸ الی ۳۰ درصد هم می‌رسد) بالاست و جبران آن برای تولیدکنندگان میسر نیست.» او افزود: «این شرایط، مسائلی را به وجود آورد که تولیدکنندگان مجبورند هر چیزی که نیاز دارند را به‌روز و به صورت نقدی خریداری کنند. در حالی که در گذشته صاحبان صنایع می‌توانستند به صورت اعتباری نیازمندی‌های خود را تأمین کنند. شرایط بهتری بر بازار حاکم بود و مواد اولیه و نهاده‌های مورد نیاز تولید با اسناد اعتباری معامله می‌شد اما در شرایط کنونی، نه بانک‌ها اسناد اعتباری در اختیار تولیدکنندگان قرار می‌دهند و نه اعتبار خصوصی در بازار حاکم است که تولیدکنندگان بتوانند از آن بهره ببرند. این مسائل شرایط را برای تولیدکنندگان سخت‌تر از گذشته می‌کند.»

رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران در پاسخ به سؤالی

تغییرات وضعیت صنعت ایران در ۳ دهه گذشته

صنعت شده و به بیان روکرد دولت‌های مختلف در عرصه صنعت می‌پردازد. با این وجود، طی سال‌های گذشته بنا به دلایل متعددی مانند تحریم‌های ظالمانه، وضعیت اقتصادی کشور، تورم، دشواری‌های ارزی، مشکلات در تأمین مواد اولیه و بسیاری موارد دیگر، صنعتگران با دشواری‌های متعددی دست‌وپنجه نرم کرده‌اند.

درصد تغییر شاخص تولید گروه‌های مهم صنعتی نه ماهه اول سال ۱۴۰۱ نسبت به دوره مشابه سال قبل			
جدول ۱			
کد صنعت	گروه صنایع	ضریب ارزش افزوده صنعت در سال پایه ۱۳۹۵	درصد تغییر
۲۰	تولید مواد و محصولات شیمیایی	۲۷/۰	۳/۹
۲۴	تولید فلزات اساسی	۲۰/۰	۱۱/۱
۲۹	تولید وسایل نقلیه موتوری، تیرلر و نیم تیرلر	۱۳/۳	۳۲/۶
۱۰	تولید مواد غذایی	۸/۵	۱/۸
۲۳	تولید محصولات کانی غیرفلزی (شامل سیمان، کاشی و ...)	۶/۳	۴/۵
۲۱	تولید وسایل داروها و فرآورده‌های دارویی شیمیایی و گیاهی	۴/۹	-۸/۲

رشدی تکریمی و کمتر از ۱۰ درصد داشته، اما در ادامه به تدریج افزایش یافته و در دهه ۸۰ تا ۳۳٫۱ درصد پیش‌رفته است. در دهه ۹۰ در اولین سال به یکباره این رقم به ۴۴٫۳ رسیده و هر سال با شیبی به نسبت تند پیش‌رفته؛ تا اینکه در سال ۱۴۰۰ به ۵۳۷٫۱ درصد رسیده است.

آمارهای مربوط به سال ۱۴۰۱ نیز تاکنون به طور تجمیعی و یک ساله اعلام نشده اما در حوزه‌های مختلف صنعت میزان این تغییرات متفاوت و طی یک سال گذشته کمترین میزان رشد به حوزه اطلاعات و ارتباطات مربوط بوده و هندلاری و رستوران نیز بیشترین تغییر را تجربه کرده‌اند.

شاخص بهای تولیدکننده در واقع قیمتی است که کارخانه‌های تولیدی یا ارائه‌کنندگان خدمات پیش از عرضه محصول آن را لحاظ می‌کنند. به عبارت دیگر، میانگین قیمتهایی است که تولیدکننده محصولات و خدمات خود را به خرده‌فروشان می‌فروشد تا خرده‌فروشان آن را به بازارهای محلی برده و در اختیار عموم قرار دهند.

بانک مرکزی در گزارش‌های خود به تفصیل روند تغییرات این شاخص را در تمامی ماه‌های این سال‌ها اعلام کرده است. ما در نمودار (۲) تنها برخی از این سال‌ها را بررسی کرده و به نمایش گذاشته‌ایم. بر اساس آمارهای موجود، این شاخص تا سال ۱۳۷۹ هر سال

حوزه‌های مختلف را تادی‌ماه سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

افزایش چند ده برابر هزینه‌های تولید

یکی از موضوعات مهم دیگر در امر تولید، قیمت تمام‌شده محصول یا هزینه‌های مختلفی است که بر سر راه تولیدکننده قرار دارد. به استناد آماری که بانک مرکزی منتشر کرد، در ۱۰ ماهه اول سال ۱۴۰۱ شاخص بهای تولیدکننده به ۷۸۰٫۱ رسید که نسبت به ماه قبل ۲٫۷ درصد و نسبت به مدت مشابه سال قبل ۳۳٫۳ درصد رشد داشته؛ اما جالب‌تر آنکه این عدد طی دهه‌های اخیر تغییرات بسیاری را تجربه کرده و در شرایطی که متوسط آن در سال ۱۳۶۹ معادل ۱٫۰ بود این عدد در سال گذشته به ۷۸۰٫۱ رسید.

